

Список використаних джерел

1. Бурунсуз К.С. SWOT – аналіз підприємств енергетичної галузі України. Інновації в суднобудуванні та океанотехніці: матеріали X Міжнародної науково-технічної конференції. Миколаїв: Видавництво НУК, 2019. С. 221–224.
2. Тесленок І.М., Коротунова О.В., Косенко Ю.В. Аналіз впливу факторів зовнішнього середовища на функціонування машинобудівного підприємства. *Економіка та держава*. 2019. № 1. С. 78–82.
3. Yakubiv V., Hryhoruk I. Innovative Methods in Strategic Planning of Foreign Economic Activity of Enterprises. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*. 2017. № 4. P. 42–49.

Волощук Л.О.,

д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри обліку, аналізу і аудиту

Апостолова М.О.,

студентка 2 курсу, центр післядипломної освіти і перепідготовки,

кафедра обліку, аналізу і аудиту,

Національний університет «Одеська політехніка»

м. Одеса

ПІДХОДИ ДО УДОСКОНАЛЕННЯ ІНСТРУМЕНТІВ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Дослідження інструментів фінансового аналізу підприємств та результати їх практичного застосування дозволили виявити певні недоліки, які на наш погляд знижують об'єктивність оцінки фінансового стану та ефективності.

Так, в розрахункових моделях більшості означених показників рентабельності діяльності та оборотності активів застосовується значення чистої виручки від реалізації. Цей показник фінансової звітності визначає дохід від основної операційної діяльності підприємства. В світовій практиці ця стаття доходів є найбільш впливовою в формуванні доходів та фінансових результатів діяльності. Так як більшість показників аналізу фінансового стану були початково запозичені з іноземної практики, то зазначений в іноземних моделях показник чистих доходів (net revenues) був трансформований в показник чистої виручки від реалізації в вітчизняних моделях розрахунку показників. Водночас, ототожнення чистих доходів підприємства з чистою виручкою від реалізації є доречним лише у випадку коли доходи від іншої операційної діяльності є несуттєвими.

Практика ж діяльності промислових підприємств в останні роки показує зростаючий вплив іншої операційної діяльності на формування їх доходів та фінансових результатів. Багато підприємств, що може й залишили назву «завод...» вже перейшли з виду діяльності – промислове виробництво, до виду діяльності – надання майна в оренду (КВЕД 68.20), а отже до сфери послуг. Інші, не змінюючи офіційно основного виробничого виду діяльності на практиці компенсують неефективність останнього за рахунок надання в оренду своїх виробничих площ (що віддзеркалюється у доходах іншої операційної діяльності), або освоюють суміжні до основного виробництва види діяльності для збереження доходності.

В таких умовах нехтування доходами іншої операційної діяльності при аналізі показників ефективності діяльності – рентабельності та оборотності, на наш погляд призводить до викривлення їх значень та зниження об'єктивності оцінки ефективності як чинника розвитку підприємства.

Ще одним суперечливим аспектом аналізу ефективності є застосування показника чистого прибутку (збитку) як «кінцевого» фінансового результату діяльності підприємства. У формах фінансової звітності за національними стандартами є показник «сукупний дохід», що визначається коригуванням чистого прибутку (збитку) на вартість дооцінки (уцінки) необоротних активів, фінансових інструментів та накопичених курсових різниць. На багатьох підприємствах, особливо тих де необоротні активи характеризуються високим рівнем схильності до морального зносу, вартість уцінки суттєво впливає на коригування чистого прибутку. Таким чином, нехтування різницею між чистим прибутком (збитком) та вартістю «сукупного доходу» також викривлює результати аналізу ефективності діяльності підприємства.

Відтак, рекомендуємо альтернативний підхід до побудови розрахункових моделей аналізу оборотності активів та рентабельності діяльності підприємства, що, на відміну від традиційного, враховує в якості показника доходу не значення чистої виручки від реалізації продукції, а значення доходу від операційної діяльності підприємства D_{od} («чиста виручка від реалізації» + «дохід від іншої операційної діяльності»), загального доходу діяльності $ЗДД$ (дохід від операційної діяльності + доходи від неопераційної діяльності).

Удосконалені розрахункові моделі наведено в таблиці 1.

Аналогічно «будуються» інші удосконалені розрахункові моделі показників аналізу оборотності активів та рентабельності діяльності підприємства, в яких базові моделі передбачають застосування чистої виручки від реалізації.

Таблиця 1 Удосконалені розрахункові моделі деяких показників аналізу оборотності та рентабельності діяльності підприємства

Показники	Традиційна розрахункова модель	Удосконалена розрахункова модель
Коефіцієнт оборотності активів =	Чиста виручка від реалізації	Загальний дохід діяльності
	Вартість активів	Вартість активів
Коефіцієнт оборотності власного капіталу =	Чиста виручка від реалізації	Загальний дохід діяльності
	Вартість власного капіталу	Вартість власного капіталу
Рентабельність операційної діяльності =	Прибуток (збиток) операційної діяльності	Прибуток (збиток) операційної діяльності
	Чиста виручка від реалізації	Дохід від операційної діяльності
Загальна рентабельність діяльності =	Чистий прибуток (збиток)	Чистий прибуток (збиток)
	Чиста виручка від реалізації	Загальний дохід діяльності

Також рекомендується підхід до побудови розрахункових моделей показників рентабельності, що враховує не значення чистого прибутку (збитку) підприємства, а значення сукупного доходу (сума рядків 2350, 2355 та 2460), особливо за умов коли ці значення різняться.

Головач Т.В.,
старший викладач
кафедри економіки, аналітики,
моделювання та інформаційних технологій в бізнесі
Хмельницький національний університет
м. Хмельницький

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СУЧАСНОГО ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ТА НАПРЯМИ ЙОГО УДОСКОНАЛЕННЯ

Економічний аналіз є найважливішою складовою економічної науки та практики. Він передбачає комплексне вивчення роботи підприємств, їх підрозділів та інших господарських формувань для об'єктивної оцінки результатів, виявлення можливостей дальшого підвищення ефективності господарювання. На сьогодні він стає вагомим інструментом в оптимізації